

TÉSEK

vastagabb betű-
és 50 lej. Állás-
apróhirdetések díja
k úgy továbbitunk
Eljegyzési hírek díja
150 lej.

busz 18 személyes
és egy 13 személyes
kittűnő állapotban,
m carrosseriával, elő-
fizetési feltételek
eladó. Értekezhetni
ea Victoriei 3 sz. alatt
zhasnu Tptárnál.

ek modern vagy an-
tort, löszörmatrácot,
regét megvételre. —
atok „Uj háztartás”
re küldendők.

**Kép-
viselőket**

eres a külföldön is
agánbank (acseh-
lovák osztályors-
ték fiókjá). Üzlet-
gák: összes bank-
zletek. Leveleket
Nagy kereset” ci-
en a Faktor” hir-
etési iroda közve-
t Bratislava, Du-
najeska 20.

ő elegáns uriszoba be-
vezést., antik vitrin,
r. Megtekinthető este
között. Cim a kiadó-
2707

**Tanulót
Lepage**

könyvkereskedés
Kolozsvár

zletfelosztás miatt
jókában levő két-
ses autó igen jutá-
san eladó. Értekez-
ni dr. Sebestyén és
Fischer ügyvédek
házában, Piata Unirii
sz. alatt.

omán, angol, francia,
bet, magyar fordítások.
elek (cégeknek hónap-
kérvények, periratok,
ományos, műszaki, köz-
dasági, irodalmi cikkek
Másolások, sokszoro-
sok. Dr. Mandel, Strada
iu (v. Kötő-u.) 3. Tele-
831.

önbejárható szép, egész-
es butorozott utcai
ba kettő zsidó fiatal-
bernek azonnalra vagy
ajére teljes ellátással
dó. Rudolf-ut 54. 2710

kalap ujdonsá-
gokat az
**poszalón-
Ferd. 8. sz.**

málások
ra alatt készülnek

**zi
ságok**

ztek
j férfi- és
ruháza,
rii 14.

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal
9-77

28. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
dvaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40.—
Egyes szám — — 3.—

1927 május 24 Kedd

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 115 szám

5687 Ijjar 22

Lindberg átrepülte az Oceánt

Cluj-Kolozsvár, május 23. Az emberiségnek ünnepe van. Lindberg pilóta megszakítás nélküli repüléssel átszelte az Atlanti-Oceán feletti, veszedelmekkel teli levegőtengert és a Páris melletti le bourgeti repülőtérén százezrek üdvözlésére között leszállt a biztos anyaföldre. A tömegek extázisa, amellyel ezt a hős pilótát fogadta, az amerikai nép szinte ünnepi mámorára, amellyel az emberi akarat diadalát ünnepelte, nagyon is érthető, nagyon is megmagyarázható. A nagy tömegek mindig megérik az igazi hőstettek értékét s a hőstettet végrehajtó egyénben tulajdonképpen az emberi nem diadalmas akaraterejét, nagyráhatottóságát, a „teremtés koronájának”, az embernek dicsőségét rajongják körül.

Lindberg diadala azért igazi emberi diadal, mert vértelen és a civilizációnak olyan étapját jelöli, mely az eddigieknél is százszorosan dokumentálja, hogy a földön tulajdonképpen az ember számára nincsenek áthidalhatatlan nehézségek, a tér és idő távolságai merőben illuzoriásnak, amelyeket a civilizáció hősei szinte márról-holnapra szüntethetnek meg. Azok a nyilvános reakciós lelkiütemezések, akik az emberiség haladásáról és fejlődéséről gunyorosan szoktak beszélni, most elborult szemmel nézhetnek Lindberg hőstetére, aki szalmakalapban és könnyű nyári ruhában, egymagában, az irtózat és a legborzalmasabb halálszélyű állandó közelségében repült át az Atlanti-óceánon, felhők és borzalmas mélységek között. Az ut, amely a barlanglakó ősember állati nehézsége, tudatlansága, félelme és Lindberg ikereszi szárnyalása között eltelt, alig pár ezredév, a végtelen világok káoszában alig egy pillanat, mégis ime az emberiség szinte érthetetlenül bámul vissza a múltba, amelyben nemcsak a repülés mai technikája tartozott a leghihetlenebb álmok közé, hanem a kocsikerék feltalálása, vagy az első kicsiholt tüzsikra.

Lindberg kétségtelenül az emberiség és a fejlődés hőse s a diadalmámorba és örömjongásba, amely az emberek lelkét ezuttal fajra, felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül elfogja, talán egyetlen disszonáns hang vegyül, annak a gondolatnak hangja, hogy ilyen ünnepei aránylag ritkán adódnak az emberiségnek, mert a tömegek még nem érték meg arra, hogy ne csak a technika és a civilizáció hőstetteinek nagyságát érezzék meg, hanem egyszersmind a tudomány és irodalom egy-egy igazi alkotását is hasonló megértéssel és ujjongással tudják fogadni. És nem elég értékük még ahhoz, hogy a Lindberg hőstetténél olykor ne becsüljék többre a romboló hősök tetteit, akik háborúk borzalmaiban százezrek életét viszik vágóhídra s a civilizáció s a technika magasztos célokra felhasználható eszközeit embergyilkolásra, sőtét üzletek bázissá való tételére használják fel.

Mindez azonban az emberiség és főleg az emberi civilizáció aránylag rövid történetében éfemer értékű jelenség s éppen a Lindberg hőstette bizonyítja, hogy a jövő történetírásában az eddigi álhősök tettei még a megemlékezést is csak a megvetés hangján fogják kiérdemelni s a történelmi korszakokat többé nem háborúk és véres diadalmok fogják jelezni, hanem a tudomány korszakalkotó felfedezései s a civilizáció és technika hőseinek emberfeletti diadalai az elemek meghódításában.

Lindberg diadala által egy lehetlenségnek gondolt lehetőséggel ismét több van az emberiség birtokában, emberi sorsunk perspektívái ismét a végtelenbe tárulnak s a diadal és üdvözlés, amely Lindberg személye körül tombol és fényeskedik, ennek a végeláthatatlan,

szinte felmérhetetlen jövődönék szól...

A start

A távirati tudósítások meglehetősen ellentmondanak arra vonatkozólag, hogy Lindberg milyen időpontban startolt. Egyes távirati értesülések szerint déli 12 órakor, mások szerint délután ötkor, amerikai időszámítás szerint, amely az európaihoz viszonyítva hat óra differenciát jelent. Lindberg, aki már a világháboru

Lindberg hóviharba kerül

Lindberg, aki egész könnyű nyári öltözetben és szalmakalapban indult utjára, mindjárt elindulása után pár órával, az Oceán fölötti kiszámíthatlan és veszedelmes légáramlatban borzalmas hóviharral került szembe, amely szinte megdermesztette tagjait. Már-már arra gondolt, hogy visszafordul, de azután erőt vett magán és fogait összeszorítva, tovább irányította gépét a hóviharon keresztül, amelyből kikerülve, felfrissült akarattal vágott neki utja további részének. Az Atlanti-óceánon való utjának első harmadát már megtette, amikor az „Express of Scotland” nevű gőzös fedélzetéről megpillantották gépét, amely szabályszerű berregéssel szelte át a levegőt. A későbbi jelentések arról számolnak be, hogy szombat reggel az ir tengerparttól 320 kilométernyire, majd délután félháromkor Valentától 100 mérföldnyire, az írországi Kerry grófság fölött pedig délután félhatkor 300 méternyire látták elrepülni a pilótát.

Ekkor már bizonyosra volt vehető, hogy Lindberg megérkezik kitűzött céljához, ami tényleg be is következett.

A diadal

Szombat este 10 óra 22 perckor a Mont Valerian erődjei fehér és narancssárga reflektorainak sugaraiban, pazarfényű világítás közepette érkezett meg Lindberg a le bourgeti repülőtér felé, ahol százezernyi tömeg lélegzet-visszafojtva várta a hős pilóta megérkezését. Egész Páris lázban égett ezen az estén, a forgalom olyan méretekre dagadt, hogy az egyes újságpaplatoknál megakadt a forgalom, az étter-

Emlékoszlopot állítanak Nungesser és Coli halála és Lindberg diadala emlékére

Amikor Newyorkban megtudták Lindberg szerencsés megérkezését Párisba, az egész lakoságon hihetetlen izgalom vett erőt. Mintegy jeladásra, az összes harangok megszólaltak, felbugtak a gyárak szirénái, a boltokat bezárták és a népszavazáshoz tömegesen gyűltek. Szinte dionyszosi kép volt: lázban égő szemekkel, ujjongva, táncolva, egymásba fogózva járták be emberpárok a végeérhetetlen utakat, hangosan ünnepelve Amerika hőstétét s a hőstétét az emberi akaratere s a technika mindent lebíró csodájának diadalát. Lindberg percek alatt Amerika legnagyobb és legtisztelenebb alakjává nőtte ki magát, akinek egy amerikai vállalkozó kábel-táviratban tette meg azt az ajánlatot, hogy 25 ezer dollár havi fizetést ad neki, ha esténként 10 percig hajlandó magát megmutatni a közönségnek. Ezenkívül a legfényesebb ajánlatokkal árasztották el a legkülönbözőbb mozi-vállalatok is Lindbergbet, aki mindezeket kivül természetesen megnyerte a kitűzött 25 ezer dollár pályadíjat is.

Párisban a nagy diadal mámorába a franciák részéről természetesen kevés keserűség is vegyül Nungesser és Coli gyászos végű kudarca

alatt egyik legvakmerőbb tisztje volt az amerikai repülőflottának, a csütörtök éjszakát egy newyorki kávéházban töltötte, ahonnan hazament, lefeküdt aludni és másnap a legnagyobb titokban indult el történelmi nevezetességű utjára.

Csak elindulása után néhány órával tudták meg, hogy a vakmerő svéd pilóta tényleg elindult az Atlanti-Oceán átrepülésére. Amikor elindulásának híre elterjedt, éppen egy izgalmas box-mérkőzés játszódott le Newyorkban, amelynek közönsége a hír megérkezésekor kétperces imát mondott Lindberg életéért.

mek és bárók zsufolásig megteltek, az utcák mindenütt fényesen voltak kivilágítva, egész Páris apraja-nagyja talpon volt.

Amikor Lindberg gépe végre a le bourgeti repülőtérén a földet érintette, a tömeg, a rendőri és katonai kordont áttörve, rohant a gép felé és szinte percekig az a veszély fenyegetett, hogy az extázisban izzó tömeg agyonöleli a végsőkig kimerült, elalélt pilótát. A katonaságnak valóságos rohammal kellett megtisztítania a teret, amelynek megtörténte után Lindberg szíjjait eloldozták s a pilótát autón, a tömeg hallatlan üdvözlésében közepette egy párisi szállodába vitték, hogy fátalmait kipihenje.

Megérkezésekor egy angol filmtársaság operatőrei felvételeket készítettek a megérkezésről s a tekeréseket repülőgépen Londonba szállítva, még aznap éjjel bemutatták a mozik közönségének Lindberg megérkezését.

Értesítsék az anyámat...

Lindberg megérkezése után sokáig nem tudott szóhoz jutni. Az óriási tumultusban a párisi amerikai nagykövet csak nagynehezen tud magának utat törni Lindberghez, hogy Amerika nevében üdvözlje őt. Amikor végre közelébe tud jutni Lindbergnek, aki könnyekig meg van hatva, ez az első szava:

— Értesítsék az anyámat szerencsés megérkezésemről.

Lindberg, amikor a kis párisi szállodában kipihente magát, autón az amerikai nagykövetségre vitték, ahol külön lakosztályban szállásolták el és mint a követség vendégét kezelik.

miatt. Ennek ellenére Páris mégis a legnagyobb vendégszeretettel és önzetlen lelkesedéssel fogadta Lindbergbet. Az iránta megnyilvánuló nagyrabecsülésnek legkétségtelenebb jele az is, hogy Pirod tábornok, a francia hadsereg légügyi osztlányának vezetője, még a megérkezés éjszakáján arra kérte a kormányt, hogy Lindbergbet tüntesse ki a becsületrend keresztjével. Ez a tegnapi nap folyamán meg is történt, ünnepélyes aktus keretében. Az ünnepély alkalmával Páris összes középületeit amerikai lobogóval díszítették fel és Girot tábornok személyesen tüzte, katonai szertartás közben, Lindberg mellére a becsületrend keresztjét.

A francia kormány tervbevette, hogy a le bourgeti repülőtérén két emlékoszlopot emelnek. Az egyiket Nungesser és Coli elpusztulásának, a másikat Lindberg vállalkozása diadalának emlékére. Az amerikai követségre százával érkeznek az üdvözlő táviratok Lindberg részére. Többek között Mussolini és Alfonz király is táviratban üdvözlötték a diadalmas pilótát.

Day angol képviselő táviratilag 6000 dollárt ajánlott fel Lindbergnek arra az esetre, ha kü-

lőnböző angol tudományos intézetekben hat felolvasást hajlandó tartani utjáról.

Nungesser anyjánál

Lindberg kapitány a katonai ünnepség lezajlása után felkereste Nungesser pilóta édesanyját, aki sirva kérdezte meg tőle, hogy vajjon életben levőnek tartja-e fiát? Azután sirva borult Lindberg kapitány nyakába, akit megölelt és megcsókolt.

Lindberget természetesen az újságírók valószínűleg megostromolták és különösképpen az iránt érdeklődtek, hogy milyen gondolatai és érzései voltak a nagy uton. Lindberg kijelentette, hogy átlag 170 kilométer sebességgel utazott az Óceán fölött s körülbelül ezer mérföldet kellett megtennie. Néha tizlábnyi, máskor ezerlábnyi magasságban repült s amikor elalélt, vagy rosszul érezte magát, koffeint vett be, hogy ezáltal közérzését és idegrendszerét felfrissítse. A „Le Journal” munkatársa előtt azt a kijelentést tette Lindberg, hogy az ő sikeres útja után, most már komolyan fontolóra lehet venni a Newyork—Páris közötti légi forgalom berendezését. A „Matin” munkatársa előtt hangoztatta, hogy útján többször kellett tartania a meggyémberedés veszedelmétől és hogy különböző régiókban hiába kereste a megfelelő jó időt. Az éjszaka folyamán rettenetes hideget kellett kiállania, talán vissza is fordult volna, de már késő volt, csak a diadal, vagy a halál között lehetett választani.

A lemaradtak...

Lindberggel egyidőben Londonból két angol pilóta: Carr és Giulman is elindult az Atlanti Óceán átrepülésére, de motordefektus miatt kénytelen volt a vízbe bocsátkozni. Egy errehaladó gőzös felvette őket, de gépük elsüllyedt. A két angol pilóta mindössze két órával volt kevesebb ideig a levegőben Lindbergnél. Ugy tudják, hogy Byrd kapitány lemondott arról Lindberg győzelme után, hogy az Atlanti-Óceánt átrepülje, hanem ehelyett a Csendes-Óceánt fogja átrepülni. Chamberlain pilóta hasonló kijelentést tett. Nyugatra akar repülni, Honoluluba, mert Párisba most már nem érdemes repülni...

Igy mondta: nem érdemes.

Lindberg helyett Weisz

Lindberget, amikor kiszállt a repülőgépből, megrohanta a tömeg, amely mindenáron vállára akarta emelni a levegő hőjét. A pilóta szorongatott helyzetbe került és ugylátszott, hogy nem fog tudni átvégődni az öt ünneplő tömegben. Ekkor az egyik francia pilótának mentő ötlete támadt és Lindbergtől távolabb álló Weisz pilótára elkiáltotta magát: Ez Lindberg!

A trükknek meg volt a hatása. A tömeg rögtön odarohant, vállukra kapták s bevitték a hangárba, ahol küldöttség élén az amerikai követ fogadta és Lindberg helyett megölelte és megcsókolta.

Zongorák

Bösendorfer, Wirth, Hoffmann, Produktiv, Genossenschaft, Parttart, stb. stb. világmárkás zongorák, előnyös kötés folytán, igen olcsó árban kerülnek eladásra

részletre is.

Bösendorfer és Wirth világmárkás zongorák gyári képviselője

Rosenberg,

zongorarakár, Cluj, C. Victoriei 5.

Ön műveletlen nem akar maradni, de az marad, ha nem követi a kultura menetét. Küldjön be 20 lejt az Ex Libris négyyelvű könyvismertető folyóirat egy számára. Könyvjegyzékek ingyen mellékelve. Előfizetőknek a könyvárakból kedvezmény Lepage könyvkereskedésben, Kolozsvár.

A külföldi textilgyárak romániai fiókküzemek alapításának tervével foglalkoznak

Kolozsváron, Temesváron és Aradon egész sereg új iparvállalat van alakulóban. Az olaszok fel akarják állítani az első romániai nagy cérnagyárat

(Cluj-Kolozsvár, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A védővamos importtarifa hatásai kezdenek mutatkozni már. A cseh, olasz és német ipar, amely nem akarja romániai piacát feladni, üzletkörünek megtartására azzal a tervvel foglalkozik, hogy fiókküzemeket létesít Romániában. Ez a mozgalom különösen a textiliparban vett erőteljes lendületet és a tárgyalások, kombinációk egész serege közeledik a realizálódás felé.

Kolozsváron

egy tízemen kívül álló kisebb szeszgyár helyiségében akarnek szövőgyárat létesíteni, azonkívül három-négy kisebb textilüzem megindulása is küszöbön áll.

Temesváron

egy warendorfi nagy textilvállalat folytat komoly tárgyalásokat szövőgyár felállításáról, mely egyelőre 120 szövőszékkel kezdené meg üzemét.

Aradon

az utóbbi időben gyakran fordultak meg jelentékeny külföldi cégek képviselői, akik aziránt tájékozódtak, hogy milyen talaja volna egy romániai érdekeltég részvételével alakítandó itteni gyárüzemnek.

A legnagyobb aradi posztó engros-cég két főnöke egy nagy német gyár igazgatóságával

posztógyár létesítése iránt tárgyalt. Ezek a tárgyalások vannak az összes kombinációk között legelőrehaladottabb stádiumban. Az utóbbi időben két nagy norinbergi szakmájú társaság számolt fel. A két cég egy-egy volt társtulajdonosa megbízást kapott a legtöbbet importáló cseh gyártól, hogy együttesen tegyék meg a lépéseket egy rövidáru cikket gyártó üzem megalapítása iránt. A napokban egy pizai cérnagyár igazgatója járt Aradon és egy cérnagyár felállításáról tárgyalt.

A pizai gyárak terjeszkedését jelenti egyébként az is, hogy a bizományosokkal való sikertelen kísérletezés után, a legnagyobb olasz cérnagyár,

az „Industria Cucerini” Aradon Románia részére eladási osztályt tervezett,

amely a megszűnt, régi Weigl Adolf és Társa cég helyiségeit vette át. Emlékeztet, hogy az Industria Cucerini igen sokat veszített egykori romániai képviselőjénél, Serényi Dezsőnél, majd amikor a raktárt Emanuel Jenőnek adta át, ez is fizetéképtelen lett. Így vándorolt át a megmaradt áru és a képviselő az aradi Soltész Tiborhoz, akinek csődjénél ismét közel nyolcmilliót veszített az olasz gyár, amely végül maga vette kezébe az eladást.

A Kereskedelmi Kamara alkotmányellenesnek deklarálja a városi telkek kisajátítását

Az agrárreform 14. szakasza, melyre a városi tanács hivatkozik, 1930 január 1-ig ad haladékol az építkezések megkezdésére

(Cluj-Kolozsvár, május 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kolozsvár városi tanácsának másodizbeni kísérlete, hogy a be nem épített városi beltelkeket kisajátítsa, leirhatatlan izgalmat váltott ki az érdekelt telektulajdonosok körében, annál is inkább, mert az első eredménytelen kísérlet után a kisajátítások ügye úgy látszott, hogy végleg lekerült a napirendről. A tiltakozások egymást érték a különböző érdekképviselők részéről, amelyeknek annyit sikerült elérniük, hogy a város felfüggesztette szándékának megvalósítását, amíg felsőbb helyről újabb utasításokat nem kap. A május 16-án tartott tanácsülés által, a kisajátítási és tulajdonbárméltározati bizottság megkeresésére hozott határozatot azonban, amely a mérnöki hivatalnak megtiltja újabb építkezési engedélyek kiadását, nem vonták vissza.

A kisajátítások elleni tiltakozások száma most kibővült a Kereskedelmi és Iparkamara akciójával, amellyel kapcsolatban a kamara ma a következő felhívást bocsátotta ki:

Cluj város igazgató tanácsnak állandó bizottsága f. év és hó 16-án tartott ülésében a kisajátítási tulajdonbárméltározati bizottság megkeresése alapján elhatározta és a városi építészeti hivatalnak elrendelte, hogy ne adjon ki építési engedélyeket a város területén levő azon üres telkekre, melyek az erdélyi agrárreform-törvény 14. szakasza értelmében kisajátítás alá esnek.

Tekintettel arra, hogy ezen tiltó rendelkezés közelebről érinti az építési anyagok gyártásával foglalkozó iparok, ezen anyagok kereskedelmének, építési vállalkozóknak és az ezen iparban foglalkoztatott sok tízezer munkásnak érdekét.

Tekintettel arra, hogy alkotmánytörvény 17. szakasza biztosítja a bármely természetű tulajdonjogot.

Tekintettel arra, hogy a közigazgatás egységszerűsítéséről szóló törvény 74. szakasza és a Cluj város építési szabályrendelete kötelezi a városi előljáróságot, hogy abban az esetben, mikor a tervbe vett építkezési műszaki, rendészeti, tűzrendészeti, egészségügyi stb. kifogás alá nem esik, 10 napon belül az építési engedélyt megadja.

Tekintettel arra, hogy semmilyen törvény, vagy szabályrendelet nem létezik, amely ellenkezően ezen szempontból a fentemlített alkotmány és szabályrendelet rendelkezéseivel és minthogy az építkezés támogatásáról szóló, 1927 április 30-án életbe-

lépelt törvény hatályon kívül helyezi azon érvényben lévő törvények rendelkezéseit, amelyek az építkezés támogatásáról szóló törvény rendelkezéseivel ellentétben vannak és így az erdélyi agrárreformról szóló törvény 14. szakaszában foglalt rendelkezéseket is, — elrendelte olyan városokra, mint Cluj a 21. szakaszban „azon tulajdonosok, kiknek kettőnél több, 1000 méternél nagyobb kiterjedésű be nem épített telkük van, kötelesek az építkezési munkálatokat 1930. január 1-ig megkezdni, vagy pedig azokat ezen időpontig parcellázni és áruba bocsátani.”

„Ha ezen időpontig az építkezési munkálatokat meg nem kezdték, az ilyképen összehalmozott telkek, az érvényben lévő törvények értelmében a nem épített telkekre kivett adón felül még 10 százalékos adóval lesznek megtróva.”

„Ezen adó az építkezési pénztár javára rovdandó ki.”

Kamaránk elnöksége ezen sérelmes határozat visszavonása érdekében közbenjárt az illetékes helyeken és ennek alapján kéri a kamara összes tagjait, az építkezési óhajtó személyek buzdítása céljából egy minél hatásosabb propaganda kifejtésére, tekintettel arra, hogy ezen építkezések a város területén levő kivétel nélkül minden üres helyen a törvény támogatásában részesülnek.

Cluj, 1927 május 20.

Negrutiu F. Ioan elnök. Căciulă Nicolae főtitkár.

Csuz, reuma, kösvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdöspatak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olcsó keresztény és ews ellátás, Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek Naponta tér- és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: bizusai fürdőigazgatóság. Posta: Ileanda-Mare

Hirdessen az Uj Keletben

Mauerner
4000 du
ahol n

Paleszt

(Jeruzsálem, tudósítójától.) Néhány Magyarországon fásultsága után, de ezalatt a hónap zsidóság annyit le állította legjobb gálatába, mintha jét akarná pótolni. Az elmúlt tén a magyarorszá nek vezetősége kiválóbbjaiból reban komolyan alnak mindjárt Magyarország eg dászát, Mautner magvak cég fő megyei földbirtok vásárlási, koloniz mányozására.

A Mautner o Palesztinával. Je Kolel“ két legfő pitványuk.

Tel-Avivban szállóbeli lakás találtam.

— Most van deztem.

Nem — vála előtt is jártam hetet időztem a

Milyen válto

— Most má

vagyunk Paleszt

néztünk és meg

amit Palesztina

különösen megle

4—5 év alatt e

— Kinek a

lalkozik a mozg

— A cionis

tes Balfour-dek

ban. Nemsokára

gyarországi má

most a magyar

melynek megb

tinában.

Tárgyaltam

nyek vezetőivel

mely utóbbtól

dunánnyi föld

2000 dunámot

tartani és rajta

a többi földet

többi tagjai szá

Mit kíván

— E terüle

ültetvényt aka

egész területet

terséges eső m

Ezenkívül

állítani, a legn

villamoskésztül

tiszta, egyenk

nyezne. Megfe

neket naponta

letussolják és

dozattal látják

padozat kerül

san letisztul. I

tanyázása, a le

25 tehenet eg

— Kemény

met is szándé

— Gazdas

embereket kiv

gyarországi zs

— Májra

mizrachistakat

azt mondotta,

kás és munká

— Családi

szólitanak, de

Mautner Henrik, a világhírű magkereskedő 4000 dunam földet vásárol Palesztinában, ahol modern gazdálkodást fog folytatni

Palesztinában telepszik le a dús gazdag mesonmegyei földbirtokos

(Jeruzsálem, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány hónapja csak annak, hogy Magyarországon hosszú esztendőök között fásultsága után, felpezsdült a pozitív zsidó élet, de ezalatt a hónapok alatt a magyarországi zsidóság annyi lelkesedéssel és munkakészséggel állította legjobb erőit a Palesztina-munka szolgálatába, mintha tiz esztendő elvesztéget idejét akarná pótelni néhány hónap alatt.

Az elmúlt télen alakították meg Budapesten a magyarországi Pro Palesztina ligát, amelynek vezetősége a magyarországi zsidóság legkiválóbbjaiból rekrutálódott. Hogy a liga valóban komolyan akar dolgozni Palesztináért, annak mindjárt tanujelét is adta azzal, hogy Magyarországon egyik legkiválóbb zsidó közgazdászt, Mautner Henriket, a világhírű Mautner-magvak cég főnökét, aki dús gazdag mesonmegyei földbirtokos, felkérte a palesztinai földvásárlási, kolonizációs és egyéb viszonyok tanulmányozására.

Négyezer dunam...

A Mautner-családnak már régi nexusa van Palesztinával. Jeruzsálemben, az u. n. „Magyar Kolek” két legfontosabb háza az ő családi alapítványuk.

Tel-Avivban felkerestem Mautnert Palatin-szállóbeli lakásán, akit felesége társaságában találtam.

— Most van először Palesztinában? — kérdeztem.

Nem — válaszolta — huszonegy évvel ezelőtt is jártam már Palesztinában és akkor hat hetet időztem az országban.

Milyen változást tapasztalt azóta?

— Most már több, mint három hónapja vagyunk Palesztinában, mindent apróra megnéztünk és meglepő az a változás és haladás, amit Palesztina ez alatt az idő alatt átment és különösen meglepő az a fejlődés, amit az utolsó 4-5 év alatt elért.

— Kinek a megbízásából jött ki, mióta foglalkozik a mozgalommal?

— A cionista mozgalommal az emlékezetes Balfour-deklaráció óta foglalkozom behatóbban. Nemsokára vezető szerepet kaptam a magyarországi mizrachista mozgalomban, majd most a magyarországi Pro Palesztina Ligában, melynek megbízásából vagyok most Palesztinában.

Tárgyaltam a különböző cionista intézmények vezetőivel és a Hácsárát Hájjisuvval, mely utóbbtól Kfar Sábá körül egyelőre 4000 dunamnyi földterületre kaptam opciót. Ebből 2000 dunamot a magam részére kívánok megtartani és rajta magyar-zsidó kolóniát létesíteni, a többi földet pedig a Pro Palesztina Liga többi tagjai számára akarom megvásárolni.

Modern gazdálkodás

Mit kíván a 2000 dunámon csinálni?

— E területen nagy narancs- és banaanültetvényt akarok létesíteni export céljaira. Az egész területet alagsóvezénem úgy, hogy mesterséges eső módjára történne az öntözés.

Ezenkívül nagy tehenészetet is be akarok állítani, a legmodernebbül berendezve. A fejés villamoskészülékek segítségével történne, ami tisztá, egyenletes és teljes kifejtést eredményezne. Megfelelő villamos készülékek a teheneket naponta automatikusan alaposan lekefélik, letussolják és lemossák. Az istállókat dupla padozattal látják el, az állatok alá mindig tiszta padozat kerül, míg a másik azalatt automatikusan letisztul. Így ki van zárva légy, szunyog tanyázása, a legteljesebb higiénia uralkodik és 25 tehenet egyetlenegy ember játszva elláthat.

— Keményítő gyárat és más gazdasági üzemet is szándéksom felállítani.

— Gazdaságomban, üzemeimben csak szakembereket kívánok alkalmazni, elsősorban magyarországi zsidókat.

— Májor Berlin főrabbi kért, hogy majd mizrachistákat alkalmazzak, de Kuk főrabbi azt mondta, hogy ne tegyék különbséget munkás és munkás között.

— Családi és üzleti ügyeim most hazaszólítanak, de ősszel visszajövök s remélem,

hogy addigra az említett Hácsárát Hájjisuv utjáni földvásárlás teljesen le lesz bonyolítva és a telekkönyvi ügyek is el lesznek intézve, melyeknek elintézését palesztinai jogtanácsosomra, dr. Vadas Jenő tel-avivi ügyvédre bízom, kit még budapesti telekkönyvi bíró korából ismerem és ki már évek óta folytat ügyvédi gyakorlatot Palesztinában.

Palesztinában telepszem le

— Mihelyt a földvásárlás ügye el lesz intézve, azonnal hozzá is fogok a gyakorlati munkához s magam is állandóan Palesztinában szándéksom letelepedni.

— Mik az észrevételei az itteni mezőgazdálkodást illetően?

— Igazán szép eredményeket konstatálhatni Palesztinában a mezőgazdaság terén, azonban természetesen, hogy vannak még bizonyos hiányok is. Ezekre fel is hívtam az illetékes körök figyelmét.

Az intenzív termelés szükségletei

— Így például nagyon üdvös dolog és helyes nemzetgazdasági érdek és politika, hogy a Keren Kajemet megtiltja telepeseinek, hogy idegen munkásokkal dolgoztassanak. A telepe-

Szeszgyárosok!
Borkereskedők!
Bortermelők!
Italmérők!

40 lei

levélbélyeg beküldése
ellenében szállítja a
CONSUM kiadóhivatala Cluj,
Str. Regina Maria 18.

seknek maguknak és csak közeli hozzátartozóiknak szabad és kell a gazdaságban dolgozniok, bérmunkásokat nem fogadhatnak fel. Eredménye, hogy a gazdálkodás egyelőre még nem eléggé intenzív és egyelőre nem képesek a saját munkaerejükkel az egyes terményeket eléggé megmunkálni, a kukoricát — például — rendszeresen megkapálni. A trágyázás körül is vannak még hiányok.

— Ezen átmeneti fogyatékoságok azonban elenyészők azokhoz a nagy teljesítményekhez és eredményekhez képest, amelyeket főleg a Keren Kajemet és Keren Hajjeszód segítségével a zsidó Palesztina a mezőgazdaság terén már eddig is elért.

Beszélgésünk végén Mautner kijelentette, hogy nézete szerint Palesztina 20 év múltán a világ egyik leggazdagabb állama lesz.

Dr. Blank Illés

Sanghaj lángokban áll?

London, május 23. Az egyre inkább kihagyó kínai hadszíntéri jelentések legutóbb arról számoltak be, hogy a kínai forradalmárok baloldali szárnya kénytelen volt kiüríteni Hankau városát. Ugy látszik, a Vu-Pej-Fu-val egyesült nacionalista seregek most újabb diadalt arattak a bolsevista irányzatú csapatokon, legalább is erre vall a „Petit Parisen” Londonba érkezett az az értesülése, mely szerint Vu-Pej-Fu és Csan-Kaj-Sek egyesült seregei elfoglalták Sanghaj városát, amelynek egy jórészt a harc közben felgyújtották s a város jelenleg is lángokban áll. A hír természetesen még megerősítésre szorul.

Aradon egyetlen téglagyár sem dolgozik

A cement mogdrágulása miatt megállt a bányai építkezés. A mézsiari kartell bomlásával megindult a leépítés

(Arad, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az aradmegyei és bánati építőipar sohasem volt olyan súlyos helyzetben, mint amilyenre az ideitavasszal jutott. Az elmúlt évben — főleg Temesvárt és a falvakban — némi lendülettel indult meg az építkezés és ebből az építőanyagkereskedelem és az iparosok arra következtettek, hogy az idén már erőteljes építkezési kampány lesz. A várakozás ellenére a rossz gazdasági helyzet folytán az építkezés az idén elmaradt. A külvárosi magánházak építése a múlt évben jelentékeny téglamennyiséget kötött le, de a fogyasztás az idén ezen a téren is elmaradt. Aradon ma egyetlen téglagyár sem dolgozik és az őszi munkaszezonban sem veszik fel a teljes üzemi termelést.

A mézsiari építőipar Aradmegyében elég fejlett, de

a mézsbányák alig felét tudják a múlt évi forgalomnak elérni

és a fennálló kartell dacára is árversenyre kelnek egymással. A mézsiari leépítés teljes erővel indult meg.

A legkínosabb meglepetés az aradi és bánati építőiparok a cement terén érte. Mivel a tordai cementet, amely kötőképeség tekintetében egyedül versenyezhet a külföldi cementtel, 7450 lejes fuvar terheli Aradig, az áru itt, a zsákok visszaszállítása után is 35.350 lejbe kerül vagononként. A vámtarifa életbelépéséig Aradon egy vagon beocsini, vagy selypi cementet 28.600 lejért lehetett kapni, tehát a tordai áru nem konveniólt. De ennél is súlyosabb az eladási feltételeknél mutatkozó differencia.

A magyar Cementunió hathónapos hitelre adott árut,

Könyvkötők! Angol vászon

vezérképviselőt és gyári raktár Lepage-nál, Cluj. Valódi angol I-a áru olcsón. Kérjen jegyzéket, mintákat

1927. május 24

küzemek nak

van alakulóban.
nagyarat

rgyalt. Ezek a tár-
kombinációk között
ban. Az utóbbi idő-
szakmáju társaság
egy volt társtulaj-
legtöbbit importáló
esen tegyék meg a
keket gyártó üzem-
ban egy pizai cérna-
n és egy cérnagyár

dését jelenti egyéb-
yosokkal való siker-
nagyobb olasz cérna-

Aradon Romá-
ztályt tervezett,

ieigl Adolf és Társa
mlékezetes, hogy az
kat vesztett egykori
ényi Dezsónél, majd
Jenőnek adta át, ez
vándorolt át a meg-
let az aradi Soltész
ismét közel nyole-
gyár, amely végül
st.

yellenes- ajátítását

1930 január 1-ig

helyezi azon érvény-
seit, amelyek az épít-
vény rendelkezéseivel
erdélyi agrárreformról
an foglalt rendelkezé-
városokra, mint Cluj a
lonosok, kiknek kettő-
yobb kiterjedésű be-
elesek az építkezési
ig megkezdeni, vagy
parcellázni és áruba

ítkezési munkálatokat
képen összehalmozott
vények értelmében a
adón felül még 10
tróva.

pénztár javára ro-

n sérelmes határozat
benjárt az illetékes
éri a kamara összes
személyek buzdítása
propaganda kifeje-
ezen építkezések a
nélkül minden üres
an részeseülnek.

ciulă Nicolae főtitkár.

öszvény és ellen

Bizusán (Büdös-
gybányai vonal)
elepen. Kényelmes
olcsó keresztény
a pihenőhely, feny-
yek Naponta tér-
vrosi felügyelet.

zeptember 15-g

zményes árak. Elő-
sai fürdőigazga-
anda-Mare

Uj Keletben

A XV. kongresszus előcsatározásai

(Berlin, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A tizenötödik kongresszus előtt a német főváros cionista köreiből élénk tárgyalják mindazokat a problémákat, amelyek a kongresszus föliratát fogják képezni. Berlinben ezidőszakra a cionizmus különböző árnálátához tartozó vezetőférfiak tartózkodnak, akiknek alkalmat adtak az aktuális problémákhoz való hozzászólásra azok a mitingek, amelyeket ugy- szólván a kedvükért rendeztek.

A radikális cionisták az elmúlt héten a Sophien- saalban tartották gyűlést, amelynek vezérszónoka Jicchok Grünbaum szajmképviselő volt. A követ- kező napon dr. Weisl író, a revizionisták gyűlésén tartott nagyhatású előadást.

Grünbaum a cionizmus belső helyzetét vázolta, különösen Amerikában és élesen kritizálta a veze- tőség Jewish Agency politikáját. Szerinte ez a po- litika az utolsó négy évben nem hozott pénzügyi eredményeket és a cionista vezetőség bevallása szer- rint a következő években sem fog hozni. A tizen- ötödik kongresszus feladata lesz, hogy a cionista politika egész rendszere gyökeresen megváltozzék.

A beszédet vita követte, amelynek során Kurt Blumenfeld megvédte az exekutive politikai irány- vonalát. Vladimir Jabotinsky leszögezte az ellen- zék álláspontját, amely követeli a szervezet har- képségeinek megszilárdítását és Angliával szemben az aktivitás politikájának megkezdését.

A Logenhausban megtartott mitingen Dr. Weisl „Cionista-kongresszus és parlamentarizmus“ cím alatt tartott előadást. Megvázolta azt az asszimiláns részről hangoztatott kifogást, hogy Palesztina sokkal kisebb területű, semhogy a zsidókérdést részben is megoldhassa. Palesztina — mondotta a szónok — elég nagy, mert Transjordánia is hozzá tartozik. A kolonizátorikus fejlődés lassúságát az elhibázott Rup- pin-féle vegyes gazdálkodás rendszerére kell vissza- vezetni.

A zsidóknak Palesztinában is helyenkint jog- fosztottságot kell elviselniük. Annak az engedékeny politikának a következménye ez, amelyet az utóbbi időben gyakorolunk Palesztinában. A rendőrség és katonaság arab kezében van. A palesztinai zsidó követelményekért az egész világ zsidóságának kell harcolnia. Ha Anglia képtelen megfelelő védőerőt fentartani Palesztinában, akkor Angliával azon az alapon kell tárgyalni, hogy mi magunk kívánunk védelmünkön gondoskodni. Túlás egyébként a palesztinai „arab tengerről“ beszélni. Az arab or- szágok nagyon gyér népességűek és nem állanak céltudatos vezetés alatt. Viszont az egész világon több mint tizenöt millió zsidó él.

A szónok a kongresszust okolja e bajokért. Hibásan készítik elő — úgymond — a kongressz- uszt, elhibázott a kongresszus választási rendszere és hibás a kongresszus összetétele. Palesztinában kellene voltaképpen megtartani a cionista kongressz- uszusokat és olyan emberekből kellene állaniok, akik tapasztalatból ismerik Palesztinát és tudnak héberül, törekedni kell továbbá a szakemberek kongressz- uszára. A rentabilitás problémája csak ilyen körülmé- nyek között oldható meg. A mai vezetőség egy rendszert képvisel és minthogy ez a rendszer hasznavehetetlennek bizonyult, jönnie kell egy új vezetésnek.

Az előadást rendkívül nívós vita követte, amelyben részt vettek: a hivatalos cionizmus részé- ről Kurt Blumenfeld, dr. Bilesky és dr. Foerder, a radikálisok részéről dr. Nachum Goldmann és Soloweitschik, a revizionisták részéről Jabotinsky és Richard Lichtheim. Blumenfeld elismerte, hogy a vezetőségnek az újjáépítés körül nem mindenben volt szerencséje, de ennek okát a palesztinai gaz- dasági élet dilettánsaiban kell keresni.

Kéjutazások a Stella d'Italia salongőzhajóval

Legközelebbi indulások:

8. Utazás Dalmácia, Szicília és Északafrikába június 14-től 30-ig. Utiköltség 24 angol fonttól fölfelé.
9. Utazás Olaszország körül, a francia Rivieráig, július 2-től 20-ig. Utiköltség 27 angol fonttól fölfelé.
10. Utazás Északafrikába, Görögország és Dalmá- ciába július 21-től augusztus 6-ig. Utiköltség 24 angol fonttól fölfelé.

Ezen, valamint az ezutáni utazásokról szóló ki- merítő prospektus és utelírás ingyen kapható: **COSULICH LINE** Bucuresti, Calea Grivitei 181.

A sékelért dolgozik Niszan és Ijjar hónapjaiban minden cionista.

Ujra egy százezer lakosu várost kellett kiüríteni a Missziszipi áradása miatt

Newyork, május 23. A Missziszipi áradási katasztrófáját most még egyik mellékfolyójá- nak, Atchfalchának áradása is súlyosítja. Az Atchfalcha folyó áradása következtében a gátak áttörése Neworleant még fokozottabban fenyegeti. Magrea város százezer főnyi lakosságát ki- ürítették.

A Marosmentén megállt a fatermelés

Százezer ember vesztette el kenyereit a pénzhiány, a lejemelkedés és a magas szállítási tarifa miatt

(Reghinul-Sásesc-Szászrégen, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ki ne emlékeznek diák- korából arra a kísérteties kísérletre: mint pusztul el biztos halállal az élőlény, ha megvonják tőle az életet jelentő levegőt... A tanár ur kis verebet helyezett az üvegóra alá, amelyből lassu precizitás- sal kiszivattyuzta az oxigént. Az állatka előbb két- ségsébeesen csapkodta szárnyaival börtöne falát, körülrepdesve keresve menekülést a fulladás elől, majd a levegő fogytával fájdalmasan bukott le, hogy utolsó nagy erőfeszítés után kimuljon, midőn az utolsó csepp oxigént is megvonták tőle...

A Marosmente egy év előtt még virágzó faiparát, az ország leggazdagabb, természeti kincsekben és szépségekben pompázó vidékének egész gazda- sági életét ez a lassu, de biztos elmulás veszedelme fenyegeti. Az általános nyomasztó gazdasági krízis, másrészt egy kiméletlen gazdaságpolitika megvonták a Marosmentétől az oxigént, amely nélkül pusztu- lásra van kárhova egész szervezete. Az agónia ke- serves óráit éli át ez a vidék, utolsó és kétségbe- esett kísérleteket teszi életbenmaradásához és tul- zás nélkül nondhatjuk, hogy az utolsó órában for- dul a gazdasági élet felelős vezetőihez a kérés: segítsétek.

A Marosmentén megállt a termelés

A Maros szeszélyesen kanyargó útját jobbról és balról hatalmas hegységek övezik. A hegyeket borító óriási erdőségek még egy évvel ezelőtt az élet rit- musától voltak hangosak. A fűrészhajtó lárámája, fejszék csattogása, a csuszatók kurjantásai és tuta- josok vidám éneke verték fel még rövid idő előtt az istenáldotta szépségű vidéket. Az utas azonban, aki ma elindul Marosvásárhelyről, lépésről-lépésre megdöbbenéssel állapítja meg, hogy a virágzó élet megszűnt e vidéken.

Elhalt a fűrészipító lárámája és elné- mult a fejsze csattogás. A Marosmen- tén máról holnapra megállt a munka

megállt a termelés és kenyereket vesztették a mun- kások ezrei. A szászregeni fakereskedő, aki elkísért bennünket felderítő utunkon, számszerű adatokkal pontos és megdöbbentő diagnózist adja ennek a szomorú pangásnak, amely rányomja bélyegét az egész vidékre.

— 25—30 évvel ezelőtt — kezdte informató- runk — indult virágzó fejlődésnek a marosmenti faipar. A sűrűn sorakozó dus erdőségek kiaknázatlan kincsek hatalmas tömegét rejtették magukban. Középeurópanak legjobb minőségű fanemei voltak található ezen a vidéken. Egymásután alakultak ki a fatermelő centrumok, fűrészek Szászregén, Déda, Ratosnya, Szalárd, Palotailva, Gödemesterháza, Toplica, Galócás, Várviz, Ditró, Gyimes, Szárhegy, Gyergyószentmiklós, Vasláb, Csikmadaras, Mádéfalva, Csikszereda és Sepsiszentgyörgy helységeiben. A termelt áru értékesítésének központja Szeged volt, ahová tutajon szállították le az évről-évre nagyobb famennyiségeket.

Uj orientációk

A háboru ideje alatt stagnált a termelés, majd az impériumváltozás után új orientációk után kellett néznie a marosmenti faipar. A fa-szállit- mányok rövidesen Galac felé irányozódtak, ahonnan a Közel- és Távokélet országaiba, Görögországba, Egyiptomba szállították az elismert jöminőségű fa nagy tömegeit.

Különösen Alexandria vált középpont- jává a romániai fatermékek elosztási helyeinek.

Angliába is nagy mennyiségben szállították fát a marosmenti fatermelők.

Az összeköttetések kiépítése után, 1924 évben szinte ugrásszerűen emelkedik a forgalom, az üze- meket mindenütt kibővítik és hatalmas termelési munka indult meg. A különböző munkaágak, a döntés, a csuszatás, tutajozás, fuvarozás, a ben- lakás stb. stb., munkások ezreit foglalkoztatták, a

fa-szezon megindultával az ország minden részéből, de különösen a Máramarosból ezrével özönlöttek ide a kenyérkeresők.

Az elmúlt év őszén azután elkövetke- zett az Umschwung.

A lej ugrásszerű emelkedésnek indult és az országban a termelés az előállítási költségek nem csak, hogy nem súlyedtek, de az életnivó drágulásával emelkedtek is. A külföldi vevők azonban természetesen csak ugyanazt az árat voltak hajlandók megadni. A konkurrencia, különösen a csehszlovákiai fa kezdte kiszorítani a marosmenti termékeket a piacról és mindezek betetőzésekké- pen az elmúlt év októberében életbelépett az új vám- tarifa, amely átlag 100 százalékkal drágította meg a fa szállítási díját.

Míg külföldön a külkereskedelem foko- zása érdekében kiviteli prémiumot fizet az állam — előttünk áll Csehszlovákia példája —

addig nálunk a pártolás és támogatás helyett egy káros valutapolitika és súlyosan nehezendő vám- terhek akadályozták meg a fatermelés prosperálását.

Az új vámtarifák például azt a tragikomikus helyzetet kreáltak a faiparban, hogy Felsőbuko- vinából többre kerül egy vagon Galacba való szállítása, mintha azt Lengyelországon keresz- tül Danzigba szállították volna. Nehány instruk- tív erejű számot kell még ideiktatni, hogy a tarifa- emelkedést illusztráljuk: Dédától Kolozsvárig azelőtt 1200 lej volt egy vagon tűzifa szállítási díja — most 2400. Dédától Bukarestig azelőtt 2400 lej volt a tarifa — most 4500 lej.

Milliók értékek hevernek parlagon

Ilyenformán azután érthető, hogy a termelés rövidesen kezdett alábbhagyni, majd az egész Marosmentén teljesen megállott. Ugy

a puhafaanyagtermelés, m'nt a tűzifa- termelés az egész vonalon stagnálásra van kényszerítve,

az üzemek 80 százaléka teljesen beszüntette mű- ködését. Megálltak a fűrészek, mert az ősz folya- mán kitermelt árut sem lehetett értékesíteni. Mil- liós, sőt milliárdos értékek fekszenek a fel- halmozott famennyiségekben. Csak a Foresta- érdekeltiségekhez tartozó faterlepeken mintegy 3—4000 vagon fa várja értékesítését. A pillanatnyilag meg- szorult termelők azután másodsorban és végül fokon a tulhajtott bankkamatok sujtják.

a 36 százalékos uzuális kamatláb mellett a kevésbé rezisztens és tőke- erős csoportoknak a gazdasági élet szigorú törvényszerűségei alapján tönkre kell menniök.

Most nemrégén egy 22 millió csődöt jelentett be az egyik nagy fatermelő vállalat és valószínű- nek látszik, hogy a mostani hitelviszonyok és a lej magas árfolyama mellett ez a csőd nem fog spo- radikus jelenség maradni a marosmenti fater- melők között.

26.000 munkás kenyér nélkül

A Foresta-vállalat egymaga 26.000 munkást bocsájtott el a kedvezőtlen idők kényszere alatt és ugyanilyen elbocsájtásokat eszközöltek a többiek is. Mintegy 100.000 ember vesztette így el kenyereit. A lakosság, amelynek évről-évre kenyereit és meg- élhetést biztosítottak a marosmenti fakitermelő vállalatok, most a legképtelenebb nélkülözéseknek vannak kitéve. Gyors és erélyes intervenciót, a valuta stabilizálását, széleskörű hitel- és gazdaság- politikát kér a Marosmente, hogy ismét megindul- jon a termelő munka, az élet.

Eddig szólnak informátorunk felvilágosításai. Kommentárokat nem fizünk hozzájuk, mert gyön- gitenők vele azt a hatást, amelyet a felsorakoztatott adatok és tények spontán kiváltanak a gondolkodó emberből.

Kasztner Rezső

Csökke

Az üzletvezetők A pályaudv

(Cluj-Kolozsvár, dósítójától.) Az elm nagyfontosságú vas az összes üzletvezet A konferencia, mel titkár elnökölt, hogy a CFR milita tul tehát a vasuti ják hadbírósgá el gátóság ezt kifejeze a kisebb jelentőség féle törvény alapján indítani.

Csak a lázadás lyos fegyelmésé bi

Az árverések te gek ugyanolyan pu ponti igazgatóságok hogy a jövőben m

Madgearu

a

Tová

(Bucuresti-Bukar tudósítójától.) A ka Manoilescu államtitk jaira az új vámtarif ban. Kijelenti, ho tanulmányi hivatalá repe volt és nem y illetekek megállapít gazdasági bizottsága készítet. Ennek da rubb vizgálatot és vizsgálobizottság tag

Madgearu kijelen vesz részt, ha parl küldenek ki valam vagy pedig egyik k ságot, amelynek Ma mert az államtitkár hivatal igazgatójának Manoilescu tiltak majd Bratianu Vinti tanulmányi hivatal i lescu élesen válaszol lezi Bratianu Vintila kódését. (Nagy zaj.) Bratianu kéri, ho

A bécsi K seket tett

A bécsi osztrák

(Cluj-Kolozsvár, dósítójától.) A gazda méneyi között egyiké hitelezési családok külö jánzása. Amig a kénys ban volt, a bajba jut rossz üzletmenet, vagy nem ritkán a tulmagas téseinek pontos teljesít a kényszeregyezségi el kezett hitelezőivel egyé kormány a kényszereg ok nélkül — és anélk sal pótolta volna — E lyezte, a helyzet lénye jutott kereskedőnek ni csödbe menni — ami maga teljes tönkrejutás veteléseinek elvesztésé bőző meg nem engedh gátolni a hitelező jogai kényszeríti hitelezőit bir sére. Az utóbbi időben lozsváron a hitelezési c egyes megszorult adós látszólag legális formáj egyszerű. A gyengébb rövid lejáratu váltóra nem fizet, menthetetlen

kellett miatt

ik mellékfolyójá-
keztében a gátak
yi lakosságát ki-

elés melkedés

ag minden részéből,
rével özönlöttek ide

án elkövetke-
vung.

ek indult és az
állítás költségei
ek, de az életnivó
A külföldi vevők
napt az árat voltak
encia, különösen a
ani a marosmenti
ek betetőzéseken
épett az új vám-
kal drágította meg

kedelem foko-
rémiomot fizet
Csehszlovákia

gatás helyett egy
nehezendő vám-
melés prosperálását.
t a tragikomikus
hogy Felsőbuko-
Galaczbá való
országokon keresz-
atni, hogy a tarifa-
Kolozsvárig azelőtt
ifa szállítási díja
tig azelőtt 2400 lej

evernek paragon
hogy a termelés
majd az egész
Ugy

n't a tüzifa-
n stagnálásra
ve,

beszűntette mű-
ert az ősz folya-
értékesíteni. Mil-
küzsznek a fel-
Csak a Foresta-
n mintegy 3-4000
pillanatnyilag meg-
sorban és végző
sujtják.

is kamatláb
tens és tüke-
zdasági élet
égei alapján
niók.

és csődöt jelentett
alát és valószínű-
viszonyok és a lej
söd nem fog spo-
marosmenti fater-

ás kenyér nélkül
26.000 munkást
kényszere alatt és
ölték a többiek is.
e így el kenyérét.
kenyeret és meg-
menti fakitermelő
nélkülözéseknek
es intervenciót, a
hitei- és gazdaság-
ismét megindul-

ak felvilágosításai.
szájuk, mert gyön-
t a felsorakoztatott
anak a gondolkodó
Kasztner Rezső

Csökkentették a CFR militarizált jellegét

Az üzletvezetőségek nagyobb puvoát kaptak az árlejtések megtartására. A pályaudvarokon árusított könyvek és lapoknak csak 40 százaléka lehet nem román nyelvű

(Cluj-Kolozsvár, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt hét végén Bukarestben nagyfontosságú vasuti értekezlet volt, amelyre az összes üzletvezetőségek igazgatóit meghívták. A konferencia, melyen Mihail Jonescu államtitkár elnökölt, mindenekelőtt elhatározta, hogy a CFR militarizálását korlátozza. Ezen túl tehát a vasuti balesetek bűnöseit nem fogják hadbírószág elé állítani, hacsak a vezérigazgatóság ezt kifejezetten nem kívánja, vagyis a kisebb jelentőségű esetekben a Vaitoianu-féle törvény alapján fognak fegyelmi eljárást indítani.

Csak a lázadás, sztrájk és hasonló súlyos fegyelemsértések kerülhetnek hadbírószág elé.

Az árverések tekintetében az üzletvezetőségek ugyanolyan puvoárt kaptak, mint a központi igazgatóságok, azzal a kötelezettséggel, hogy a jövőben mérlegelés tárgyává tegyék,

vajjon nyilvános, vagy pedig zárt ajánlatu legyen az árlejtés.

A gyorsárként való teherszállítás intenzívebbé tételére a közeljövőben új vonatokat fognak a fontosabb mellékvonalokon beállítani.

A mozdonyok által elhasznált szénre vonatkozólag az értekezlet arra az álláspontra helyezkedett, hogy azt a legminimálisabb áron kell értékesíteni, egyes esetekben pedig ingyen is odaadható. Ebben a kérdésben az igazgatóság fog dönteni.

A vasuti személyzet oktatásának és kiegészítésének kérdése után a konferencia a pályaudvari könyv- és lapelárusítás ügyével foglalkozott. Kimondták, hogy a nem román, illetve idegen nyelvű könyvek és lapok 40 százalékát tehetik ki az árusításra kerülő összes sajtótermékeknek. A pornografikus és hazafiatlan könyveket az üzletvezetőségeknek jogukban lesz eldobozni.

Madgearu parlamenti vizsgálóbizottságot kér a vámtarifa panamája ügyében

Tovább tárgyalják a tisztviselők fizetésrendezési javaslatot

(Bucuresti-Bukarest, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délelőtti ülésén Manoilescu államtitkár válaszolt Madgearu vádjaira az új vámtarifa összeállításával kapcsolatban. Kijelenti, hogy a pénzügyminisztérium tanulmányi hivatalának tisztán informatív szerepe volt és nem vett részt az ugynevezett illetékek megállapításánál, amelyet a kormány gazdasági bizottsága és a legfőbb vámbizottság készített. Ennek dacára elrendelte a legszigorúbb vizsgálatot és kéri Madgearut lépjen be a vizsgálóbizottság tagjai közé.

Madgearu kijelenti, csak abban az esetben vesz részt, ha parlamenti vizsgálóbizottságot küldenek ki valamennyi párt képviselőiből, vagy pedig egyik közigazgatási vizsgálóbizottságot, amelynek Manoilescu ne legyen a tagja, mert az államtitkár benső barátja a tanulmányi hivatal igazgatójának Lotrunak.

Manoilescu tiltakozik Madgearu szavai ellen, majd Bratianu Vintila szólal fel, aki szerint a tanulmányi hivatal illegálisan működik. Manoilescu élesen válaszol és igéri, hogy majd leleplezi Bratianu Vintila pénzügyminisztériumi működését. (Nagy zaj.)

Bratianu kéri, hogy Manoilescu terjessze be

bizonyítékait, de azok nélkül ne vádoljon.

Florescu parlamenti iniciatívából javaslatot nyújt be a képviselők napidijának felemelése ügyében. A kamara megszavazza a sürgősséget, majd folytatta a fizetésrendezési javaslat vitáját.

A délutáni ülésen szintén a harmonizálási törvényjavaslat van napirenden, amelynek 42. szakaszánál Joanitzescu kéri a rendelkezési állományba helyezhető tisztviselők számának leállítását, továbbá azt, hogy ezt a rendelkezési állományba helyezést nem mechanikus módon végezzék Averescu ígéretei szerint.

Manoilescu védi az eredeti szöveget és a kamara elveti Joanitzescu indítványát, mire a nemzeti parasztpárti képviselő kétszínűséggel vádolja a kormányt és precíz választ követel, vajjon a tisztviselőket en block, vagy mechanikusan fogják-e redukálni. Manoilescu erre kategorikusan kijelenti, hogy az első négy évben nem lesz redukciónról szó.

A következő szakaszoknál inkább stilaris módosításokat szavaztak meg. Az 50. szakaszánál elfogadják Bulfinszkinak azt az indítványát, hogy az ellenőrzőbizottságba minden egyes minisztérium egy-egy kiküldöttje is kineveztesse.

A bécsi Kredítoren Verein erélyes intézkedéseket tett a hitelezési csalások megállítására

A bécsi osztrák-román kereskedelmi kamara is belép a román kereskedelem hitelének megóvása érdekében

(Cluj-Kolozsvár, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A gazdasági krízis súlyos következményei között egyike a legjellegzetesebbeknek a hitelezési csalások különböző változatainak felburjánzása. Amíg a kényszeregyezési eljárás hatályban volt, a bajba jutott kereskedő, akit vagy a rossz üzletmenet, vagy az elviselhetetlen kamatok, nem ritkán a túl magas adók, képtelenné tettek fizetésének pontos teljesítésére, a bírósághoz fordult és a kényszeregyezési eljárás szabályai szerint igyekezett hitelezőivel egyezkedni. Amióta a liberális kormány a kényszeregyezési eljárást minden igazok nélkül — és anélkül, hogy ez intézményt másral pótolta volna — Erdélyben hatályon kívül helyezte, a helyzet lényegesen megváltozott. A bajba jutott kereskedőnek nincs más választása, mint vagy csődbe menni — ami egyet jelent nemcsak a saját maga teljes tönkrevetésével, hanem a hitelezők követeléseinek elvesztésével is — vagy pedig külön-
böző meg nem engedhető fogásokkal igyekszik meggátolni a hitelező jogainak érvényesítését és eképen kényszerít hitelezőit bíróságon kívüli egyezségek kötésére. Az utóbbi időben különösen divatosá vált Kolozsváron a hitelezési csalásnak az a módja, amelyet egyes megszorult adósok új társaság alakításának látszólag legális formájába burkolnak. A fogás igen egyszerű. A gyengébb bonitású kereskedőnek csak rövid lejáratú váltóra hiteleznek és ha lejáratkor nem fizet, menthetetlenül bekövetkeznék a váltóper

és végrehajtás. Erre máról holnapra lekerül az üzletről a régi cég tábla, újjal cserélik ki. Az új cégtáblán „... és Társa” vagy „... né” toldással már új firma jelenik meg és ekkor hiába kapott a hitelező az eredeti adós ellen jogerős ítéletet, az „új” üzletben nincs módjában azt foganatosítani. Új, hosszadalmas perre van szükség, hogy a hitelező beigazolhassa az üzletátruházást és csak akkor nyerhet végrehajtási jogot az új cég ellen, ha e per alapján új ítéletet kap. Ezuton természetesen nemcsak a váltóeljárással biztosított gyors behajtást akadályozza meg az adós, hanem a hitelező jogainak érvényesítését általában kétségessé teszi.

Néhány kolozsvári cégnek hirtelen megváltozása az erdélyi piacon erősen érdekelt ausztriai gyárosoknak is tudomására jutott és a bécsi Hitelezői Védegyelet útján erélyes lépéseket tettek érdekeik megvédésére. A Kredítoren Verein utasította itteni képviselőjét, hogy minden esetben bünvádi eljárást indítson a hitelezők bizalmával visszaélő adósok ellen. Egyidejűleg átirattal fordult a bécsi román-osztrák kereskedelmi kamarához, amelyben felhívja a figyelmét arra a nagy veszélyre, amelyet az ilyen eljárás a többi romániai kereskedők hitelképességére jelent. A bécsi román-osztrák kereskedelmi kamara a kapott felvilágosítások alapján a romániai kereskedelem hitelének megóvása érdekében szintén megtette a lépéseket hasonló visszaélések megállítására.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrásmegjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Zsidó élet Désen

A dési cionisták büszkének egyesületi székházukra s az abban elhelyezett héber óvodára, a látogatók ennél fogva természetesen mindjárt oda kalauzolják. A dési cionista helyi csoport otthona a városi park mellett épült terjedelmes és modern villában van, amely a csoport saját tulajdona. A tágas udvaron jól felszerelt teniszpálya van, amelyet Dész zsidó ifjúsága — majdnem valamennyien az Aviva és Barissziában vannak megszerveve — állandóan látogat. Öröm nézni azt a nyüzsgő zsidó életet, ami ebben az épületben olyan biztató elevénységgel és egészséges derűvel lebonyolódik.

Különösen maradandó élmény minden kultur-zsidó számára az a nagyszerű nevelő munka, ami itt a helyi csoport által fenntartott óvodában tapasztalható. A helyi csoport diszelnöke Dux Mór bankigazgatója, ügyvezetője Rosenzweig M. Jehuda, a Barisszia vezetője Barna Kálmán, akiknek meghívására Weinberger Nándor, a Szövetség főtitkára jelen volt egyik délelőtti tanításon, ahol a legkitűnőbb impressziókat nyerte. Az óvodába ötven gyermek jár, valamennyien frissek és boldogok, mert a csernovitzi óvónőképző intézet végzett „dodáh” érti a módját, hogyan kell a csöppségeket szórakoztatni. A gyerekek a tágas nagy helyiségekbe érve imádkoznak, majd mesét hallgatnak, tornáznak, szemléltető képeken tanulnak és közbé vidáman csévegik az észrevétlenül beléjük oltott melódikus héber szavakat.

Az óvoda jóltevője és kitűnő szervezője Sternberg Sarolta, aki minden nap ott van a gyerekek közt, azokkal együtt örül és nagyon komoly okának kell lennie, ha egy napon nem jelenne meg közöttük. Az óvoda helyiségei mellett van a csoport irodája, itt szervezték meg a sékelakciót, innen indultak ki a lányok és fiúk a város minden irányában sékelt gyűjteni és ide térnek vissza pihenni, új erőt gyűjteni és új kerületeket átvenni. Minden különösebb összehívás nélkül nagyszámú hallgatóság előtt tarthatta meg előadását a Szövetség kiküldöttje, akinek jelenlétében értékes vita indult meg az asszonyok megszervezésének, a helyi csoport felhívásának és új ifjúsági körök a cionista szervezetbe leendő bevonásának kérdéseiről.

— **Etikett-vita Masaryk és a palesztinai angol főbiztos között.** Prágából jelentik: Négy héttel Masaryk köztársasági elnök palesztinai útja után a „Bohemia” érdekes epizodról rántja le a leplet. A lap szerint Masaryk Palesztinába való megérkezése után az elnök kísérete és a kormányzó kapinett irodája között diplomáciai tárgyalások indultak meg arról, hogy kinek kötelessége az első udvariassági látogatást megtenni. Masaryk kísérete azzal érvelt, hogy az elnök államfő, míg Lord Plummer kabinet főnöke azt vitatta, hogy a kormányzó az angol király helyettese, tehát őt kell először meglátogassa Masaryk. A vitát nem sikerült eldönteni és úgy oldották meg, hogy Masaryk az angol katonák sírjára koszorút helyezett és útjában találkozott Plummerrel. A találkozás után először Masaryk tett látogatást Plummernél. A kormányzó azután visszaadta a látogatást Masaryknak.

— **Az amerikai kékek megverték a feketéket.** Newyorkból jelentik: A nagy flottagyakorlatok a kék tábor fényes győzelmével értek véget. A feltevés az volt, hogy a feketék hetvenöt ezer embert szállítanak parta. A kékek ezt megakadályozták és a fekete flottát megverték. A gyakorlatokban a repülőgépek szolgálatának igen nagy szerepe volt.

— **Előkelő közönség jelenlétében zajlottak le az alsózsuki löversenyek.** A földmívelésügyi minisztérium állattenyésztési igazgatósága szombaton és vasárnap rendezte a bonchidai ménés ez évi osztályozó löversenyét. A versenyek mind két napon a legnagyobb rendben folytak le előkelő közönség jelenlétében. A földmívelésügyi miniszter képviseletében Grigore P. Corp miniszteri vezértilkár jelent több miniszteri főképviseelő képviseletében. A hadsereget Papp Danila tábornok képviselte a hatodik hadtest tábornoki és törzstiszti karával. Csaknem teljes számmal jelentek meg a kolozsvári és kolozsmegyei közigazgatási hatóságok képviselői is. A két napon összesen 10 futamot tartottak, amelyek szép eredménnyel végződtek.

— **Megjelent a „Mult és Jövő“ májusi száma.** A gyönyörűen kiállított szépirodalmi képes folyóiratról közöljük a következő tartalmat: Dr. Patai: Kopenhágai útja, Boldog békeországok zsidói közt. Somlyó Zoltán: A jó keresztény, Hill Gilland (Páris): Artur Szyk, Fürth Margit: Malbin, R. Mose: A nagy titok, Ujvári Péter: Nagy gond, Lomint egy emeletes ház, Bato Lajos (Wien): Rabbi vagy pap és egyéb zsidótlanságok, Juhász Árpád: Fáradt idegen, Feleki Sándor: Evfordulón, Vágó Böske: Adjatok most tavaszt, Dr. Barsinó (Tel-Aviv): In Memoriam, Somlyó Zoltán: Fekete szeműveg, Kis Arnold: Makkai Emilről, Dr. Fürst Aladár: Konstantinápolyi emlékezők, Templom és cserkészotthon Mikéfében, Josef Trumpeldor: Wertheimer, Tibor Dénes: Erdélyi hírek, Pető Tibor, C. Nagy Gyula: Tavasz, Zsidóhumor, Krónika és Szemle, Tollhegyről, Közgazdaság. Az illusztrált számot 25-én, szerdán küldi szét az előfizetőknek a „Mult és Jövő“ romániai szerkesztőségéből Cluj, Str. Reg. Maria 32.

— **Nagy Endre Kolozsváron.** Szombaton, május huszonnyolcadikán a kolozsvári Magyar Színház szimpadán fog konferálni Nagy Endre, a magyar előadó művészetnek ez az egyedülálló és kimagasló alakja. Amit egy esztendő leforgása alatt szellemességben és ötletében produkált a pesti közönségnek, mindazt egy estén fogja előadni Kolozsváron. Erdélyi turnéján a kiváló író és előadó eddig is hatalmas sikereket aratott. A közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik a művészi eseménynek ígérkező est iránt.

— **Eljegyzés.** Appel Szerénke urleányt Dejről eljegyezte Hecht Márton Clujról. (Minden külön értesítés helyett.)

Farkas Irén Mirasul Mare és Hirsch Eduárd Dej jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A kemény rántotta miatt — meggyilkolta a szakácsnőt.** Budapestről jelentik: A budapesti honvédtörvényszék csütörtökön tárgyalta Horváth János csendőr gyilkossági bűnpörét. Horvát ez év januárjában Pilis-csában lelőtte a csendőrszázad szakácsnőjét, egy ötvennyolcéves asszonyt. A tárgyaláson Horváth azt mondotta, hogy azért gyilkolta meg a szakácsnőt, mert a rántottát keményre főzte, mire civakodni kezdtek és eközben Horváth revolvert rántott és rálőtt az öregesszonyra, aki meghalt. A törvényszék Horváthot felmentette, mert az orvosszakértők szerint Horváth a gyilkosságot epilepsziás rohamában követte el.

— **Betörték a besztercei sörgyárba.** Besztercéről jelentik: A besztercei sörgyárban pár nappal ezelőtt betörték és nagymennyiségű sört vittek el. A rendőrség a bevezetett nyomozás során megállapította, hogy a betörők a kanálison keresztül jutottak be a sörraktárba. A tetteseket sikerült is elfogni, de ezek nem akarják bevallani, hogy kinél értékesítették a sört.

— **Kétszázöt százalékos kamatot szedett egy uzorás.** Dr. Bircescu királyi ügyész elrendelte Deák Márton bánffyhungyadi lakos vádalkállyezését, aki az elmúlt évben mintegy egymillió lejt adott ki kamatra, uzorakamatok mellett. Giurgiu Jon Danos bánffyhungyadi paraszttól 205 százalékos kamatot szedett Deák, kisebb-nagyobb kölcsönök után átlag 50—100 százalékos kamatot követelt.

— **Rablóbanda legyilkolt egy juhászt Gyulafalván.** Máramaroszigetről jelentik: A Gyulafalva határában levő Oberschal-hegycsucson négytagú rablóbanda támadta meg a juhnyáját. A fenyegetőzések ellenére védekezni próbáló Ignat Mihail juhászt lelőtték. A szigeti csendőrség nagyobb csapatot küldött a rablók elfogatására.

* **Törvény által előírt napló és leltár könyvek** kaphatók a Bernát papírosruházban Cluj, Fő-tér 9.

SPORT

Eldölt a kolozsvári bajnokság sorsa

Az Universitatea lett Kolozsvár bajnoksapata. Universitatea—KAC 2:2 (2:2). A bajnoki döntő-mérkőzés izgalmai. RMS—CFR 2:1 (1:1)

(Cluj-Kolozsvár, május 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári kerületi bajnokság sorsa tegnap délután eldőlt. Az Universitatea—KAC mérkőzés 2:2 arányban eldöntetlenül végződött és ezzel az egyetemi csapat Kolozsvár ezévi bajnoka lett. A bajnoki döntő izgalmasan gazdag és viharos lefolyású volt — sportbeli része azonban csak a játék első felében elégitett ki. Ennek oka a mérkőzést kísérő külső jelenségekben keresendő, amelyek egyformán akadályozták mindkét együttest teljes tudása kifejtésében. A játék hevében a szenvedélyek a tribünön is magasra csaptak és

Kibufanatikuskok közötti tetteges összefüggésekben robbantak ki.

A kedélyeket végül is a második félidő lélek nélküli játéka hűtötte le, amely egy tizenegyes elenére sem tudott már az első félidő eredményén változtatni. A mérkőzésről az alábbi tudósítást adjuk:

Universitatea—KAC 2:2 (2:2). A KAC nagy rüssel kezdi a játékot és a 4. percben Kiss Antinak egy előgurított labdáját a tétovázó U hátvédek hibájából Rakitovszky hatalmas bomba-lövéssel góllá értékesíti. A gól után a KAC visszaesik, mindinkább kidomborodik fedezetei, de különösen Kriehoffer II, és Lakatos gyengesége.

A 10. percben Bonciocat passzából Giurgiu II, éles magas, de védhető, lövéssel kiegyenliti. A KAC három komert ér el erre, az U azonban ismét frontba jön és az egész KAC védelem egymásrahalmozott hibái után Bonciocat magas centerzését a szépen helyezkedő Blasiu befejeji. (2:1).

Röviddel utána a kiszökő Blasiut felvágja a KAC védelem, de a jogos tizenegyes elmarad. A 29. percben kavarodás az U kapuja előtt és Taran a hibásan kifutó Lazar mögött már csak kézzel tudja tartani a labdát. Szaniszló tizenegyes utat talál a kapuba (2:2). Röviddel ezután Szaniszló megsérül és leviszik, a segítségére siető apját egy kiszólás miatt nehány, a kapu mögött tartózkodó néző inzultálja. Alighogy visszatér a megsérült játékos, egy tizenegyes reklamálásért, miközben kvalifikálhatatlan kifejezéssel illeti a bírót — kiállítják.

Szünet után állandó és nyomasztó U-fölény, de a helyzeteket sorra kihagyja a puhán és animó nélkül játszó U. A 24. percben tizenegyes is alkalmat nyújt az U-nak a győzelem megszerzéséért, de Hatiegan dr. rosszul plassziorozott tizenegyesét Szatmári kivédi.

A bíróról

irhatnók ezt is:

„Örvendetes tényként kell leszögeznünk azt, hogy a mérkőzés mindvégig fair, sima lefolyású volt és hogy a nagyszámu előkelő közönség Seliceanu bíróban ezuttal is egy szigorú, de korrekt, jóhiszemű és szakképzett sportembert ismert meg“

— amint azt a legutóbbi KAC—Haggibbor mérkőzést vezető Moldovan bíróról írta az „Ellenzék“ 1927 április 5.-i számában a sportrovat vezetője. De mi ezt nem tesszük, hanem objektíven, a tényeknek megfelelően megállapítjuk, hogy: Seliceanu bíró nem volt a meg-

szokott jó.

RMS—CFR 2:1 (1:1). Nívótlan mérkőzés, amelyet a szerencsésebb cégesapat nyert meg és ezzel a bajnokság élére került.

Haggibbor II.—Academia II. 4:1 (3:1). A Haggibbor csapata szépen és jól játszva, fölényesen győzött. Noé vált ki a győztes csapatból.

Megtörtént a Vasasok és Husosok fuziója. Tegnap délelőtt ünnepi közgyűlés keretében történt meg a két munkás sportegylet fuziója. Az új sportklub neve: Kolozsvári Munkás Sport Klub és annak elnöke dr. Lucian Sándor lett.

Brassó. Brassó válogatott—Marosvásárhely válogatott 0:0.

Temesvár. Kinizsi—Coltea 3:1 (0:1).

Kinizsi—Kadima 5:0 (4:0)

Banatul—Colte 3:1 (1:0).

AAC—TAC 2:1 (1:1).

Petrozsény. CAMP—AMTE 4:0 (1:0).

Külföldi eredmények:

Bécs. Ausztria—Belgium 4:1 (3:1).

Prága. Slavia—Ferencváros 2:1 (1:1).

Budapest. Nemzeti—Hungaria 1:0 (0:0).

Ujpest—Vasas 3:2 (1:0).

Páris. Spanyolország—Franciaország 4:1.

Lupu dr. nyerte meg Budapest tennisz-bajnokságát. Budapestről jelentik: A magyar főváros tenniszbajnokságát dr. Lupu aradi versenyző, Románia bajnoka nyerte meg, aki a második helyre került Jakobit 6:3, 6:4, 6:2-re legyőzte. A párosban és vegyespárosban kikapott Lupu dr.

GRADO tengerifürdő

HÄNDLER-Pensio (Villa Lydia). Szigoruan orth. rituális konyha. — Saját metsző. — Mérsékelt árak. Bejegyezve a „Hamburger Verein für Rituelle Speisehäuser“-nél.

Columbia gramofon

Kitűnő angol gép 5000 lej Lepage-nál, Cluj. Szállítás postán, utánvétellel. Lemez-árjegyzéket kérjen.

Megjelent az amerikai **Royal** írógépnek egy-váltós portabelje. Kapható: Goldstein, Oradea. Standard, Cluj. Meteor, Timisoara írógépvalalatoknál

„Brennabor“
gyermek
kocsi

volt és marad
a legjobb.

Kizárólag kapható

Herkules Áruház
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 12.

Árjegyzék díjtalan. — Vízonteladónak nagy árkedvezmény

Motto:

„Zongoravétel
bizalom dolga“

Legnagyobb garancia
erre a 38 év óta fennálló

TRISKA I. cég

kitűnő hirtve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — FÖRSTER világmárka vezérképviselete.

CLUJ, Strada Saguna No 14.

Telefon 4-19

Kedd, 1927. máj

A kolozsvári Izra 29-én vasárnap d. lésát a kereskedelm melyre az egyleti t uton hivatnak meg.

1. Elnöki megny
2. Titkári jelent
3. A számvizsgál
4. A tisztikar ta
5. Választmányi
6. 10—10 tagu
7. Indítvány cse
8. Esetleges ind

Neuberger Zsig
diszelnök

**Hölgyeim
Ideal**

ban a legolcsóbban
szerezhetnek be
Alakítá
a legújabb form

Magya

Lily
a leg

Arany
modern

A legeleg

Folytatolag

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnek
a legújabb
divatu
cipő-
különleges-
ségek

ratlan hatásnak.
fürdőhely. A Th
kel egybeépült s
— Grand Hotel
rium etc. Napi r
mációval szolgál
Timisoara I

ívótlan mérkőzés, apat nyert meg és

II. 4:1 (3:1). A jól játszó, főleg a győztes csa-

és Husosok fu- i közgyűlés kere- ankás sportegylet Kolozsvári Mun- lnöke dr. Lucian

—Marosvásárhely

3:1 (0:1).

TE 4:0 (1:0).

nyek:

4:1 (3:1).

ros 2:1 (1:1).

ngaria 1:0 (0:0).

anciaország 4:1.

udapest tennisz-

entik: A magyar

Lupu aradi ver-

verte meg, aki a

ít 6:3, 6:4, 6:2-re

yespárosban kika-

erifürdő

TRIEST-nél

a. Szigoruaú orák.

— Mérsékelt árak.

für Rituelle Speise-

ramofon

ge-nál, Cluj. Szál-

Z-árjegyzéket kérjen.

ógépnek

rtabelje.

dea. Standard,

írógépvállalatoknál

abor

ad

jobb.

ható

Áruház

erdinand 12.

onteladók nagy

ny

on 4-19

on 4-19

on 4-19

on 4-19

on 4-19

on 4-19

on 4-19

on 4-19

Kedd, 1927. május 24

UJ KELET

7

Meghívó.

A kolozsvári Izraelita Jótékony Nőegylet f. hó 29-én vasárnap d. u. 4 órakor tartja évi közgyűlést a kereskedelmi és iparkamara disztermében, melyre az egyleti tagok külön értesítés nélkül ez- uton hívatnak meg.

Társasorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. A számvizsgáló bizottság jelentése és a felmentvény megadása.
4. A tisztikar tagjainak választása.
5. Választmányi tagok választása.
6. 10—10 tagú vezető-bizottság választása a gyermekotthon, leányvárház és agnók otthona számára.
7. Indítvány csecsemő-otthon létesítésére.
8. Esetleges indítványok.

Neuberger Zsigmondné Dr. Kepes Imre
diszelnök titkár

Hölgyeim! Tavasz kalap ajándonsá-
és nyári gokat az
Ideal kalapszalón-
ban a legolcsóbban
szerezhetnek be
Reg. Ferd. 8. sz.
Alakítások és formálások
s legújabb formákra 48 óra alatt készülnék

Magyar Színház Mozgó

Lily Damita

a legszebb filmművésznő

Arany-pillangó

modern társadalmi drámában.

A legelegánsabb mondain film.

Folytatólagos előadások 3 órától

Róth

cipésznél
Szép-u. 2. sz.
alatt készülnék
a legújabb
divatú
cipő-
különleges-
ségek

Pöstyén
(Cechoslovakia)
LUTIRÁNY:

Halmi-Zsolna-Pöstyén vagy Budapest-Pöstyén (közvetl. kocsi)
A kárpátokban 1000 méteres mélységből előtörő meleg (68° C) kénis iszapthermák: isiasz, köszvény, rheuma és női bajoknál páratlan hatásúak. Gyönyörűen kiépített modern fürdőhely. A Thermia Palace az összes fürdőkkel egybeépült s a legnagyobb kényelmet nyújtja. — Grand Hotel Royal, Pro Patria népszanatorium etc. Napi pensio lei 230.— feljebb. Információval szolgál: SINGER LÁSZLÓ gyógyszerész, Timisoara II., Str. Tegle (Vécsey-u.) 2.

Közgazdaság

Tőzsde

Lanyhább tendencia mellett, amelyet a lejnek az összes külföldi tőzsdéken való emelkedése idézett elő, a piac mozgalmas volt.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3205—3215	—	—	491 ¹ / ₄	3210	11031	—	64950	1923 ¹ / ₂
Newyork ..	166—167	51994	51994	2554	166	573 ¹ / ₂	71030	3376 ¹ / ₂	—
London	810—812	2524 ¹ / ₂	252437	12402	808	2785	344875	16392	48562
Páris	660—670	2035 ¹ / ₂	2035 ¹ / ₂	—	653	2247 ¹ / ₂	2781 ¹ / ₂	13250	39150
Milano	920—925	2835	2845	139 ³ / ₄	913	3140	3888 ¹ / ₂	18537	547
Prága	495—497	1540	1540	—	491	1698 ¹ / ₂	2103 ¹ / ₂	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2910—2920	9065	9060	—	2915	—	12376	590 ¹ / ₄	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913 ¹ / ₂	—	295	1008	1247 ¹ / ₂	5957	176
Bukarest ..	—	313 ¹ / ₂	316	1540	—	347 ¹ / ₂	430 ¹ / ₂	20 ⁵ / ₈	61
Varsó	—	5810	5810	—	18 ¹ / ₂	6410	—	400	—
Bécs	2345—2355	7315	7315	—	2345	8072 ¹ / ₂	—	475 ¹ / ₂	—
Berlin	3950—3960	12320	12320	—	3950	13592	16826	800	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 316, Páris 1540, Budapest 347¹/₂, Bécs 43050, Prága 2062.

A vámtarifa jegyzeteinek alkalmazása.

Tudvalevő, hogy a nagyiparosok szövetségének az új vámtarifával kapcsolatosan egyik legfőbb követelése az volt, hogy a vámtarifa egyes tételeinél közölt jegyzetek alkalmazását vegyék ki a pénzügyminisztérium hatásköréből. Ebben a kérdésben pénteken este volt az első ülés, amelyen a kereskedelem és ipar reprezentánsai is részt vettek. A bizottság kimondotta, hogy a vámjegyzeteket három csoportba osztja. Az első kategóriába tartozó jegyzeteket a vámvezérgazgatóság fogja alkalmazni minden előzetes hozzájárulás nélkül. A második kategóriába sorolt jegyzetek alkalmazásához az ipar és kereskedelemügyi minisztérium hozzájárulása szükséges, míg a harmadik csoportba tartozó jegyzeteket a bizottság hozzájárulásával fogják alkalmazni. Az ilyen természetű kérések gyors elintézésére külön bizottság alakult, amelynek tagjai Jon Chintzescu vámvezérgazgató, Cezar Popescu iparügyi államtitkár, dr. Zahareanu a mezőgazdasági kamarák delegátusa és dr. Erős József, az UGIR főtitkárja. A bizottság hétfőn meg is kezdte már a működését. A beérkező kérvények osztályozását, hogy melyik kategóriába tartoznak, külön hivatal fogja végezni, amelynek hivatalos elnevezése: Biroul pentru aplicarea notelar vamale.

Repatriálják a külföldi petróleummunkásokat. Bukarestből jelentik: A munkaügyi miniszter inspektorokat küldött ki a Prahova-völgyébe, hogy a petróleumvállalatok által elbocsátott 10.000 munkás ügyében megtegyék a szükséges intézkedéseket. A külföldi munkásokat repatriálják.

Bukarestben és Berlinben egyidejűleg folynak a német kölcsöntárgyalások. Bukarestből jelentik: Poggi gróf a német Discontogesellschaft igazgatója Bukarestbe érkezett, hogy folytassa a német kölcsön ügyében a tárgyalásokat. Lepadatu volt pénzügyminiszter ugyancsak tegnap utazott Berlinbe ugyanebben az ügyben.

A Fonciera Általános Biztosító Rt. közgyűlése. Május 21-én, szombaton délelőtt folyt le dr. Vlad Aurél volt miniszter elnöklése és alsólőczi Ribáry Mór, a budapesti Fonciere vezérgazgatójának alelnöklése mellett. Részt vett még a közgyűlésen Sanielevici, a bukaresti Generala-Biztosító vezérgazgatója és a többi igazgatósági tagok. A közgyű-

lés rövid lefolyása volt, amelynek során egyhangúlag elfogadták dr. Vlad elnök, valamint Demian Anastasiu és Lampl Marcell ügyvezető igazgatók évi jelentését a társaság működéséről. A mérleg és a felügyelőbizottsági jelentés elfogadása, valamint a felmentvények megadása után a közgyűlés az év közben elhunyt Jakobi Fülöp igazgató helyébe, aki a külföldi konzern delegáltja volt, Reinitz Ernőt, a budapesti Fonciere ügyvezető igazgatóját választotta be az intézet igazgatóságába. A közgyűlés, miután megelégedését fejezte ki az intézet múltévi fejlődéséről, elhatározta, hogy ebben az évben is 5 százalékos dividendát fizet a részvényeseknek. Az intézet pozíciójának megerősödésére jellemző, noha az alapítók 1921-ben kimondották, hogy az első öt évben a Fonciere nem fog osztalékot fizetni, az intézet mégis már az első üzletév óta minden esztendőben fizetett dividendát.

Kotta LEPAGE-nál

Cluj. Minden zenemű a világ-
gon. Legolcsóbb és mindent megkap azonnal. —
Kérjen jegyzéket

Fájós, beteg lábaknak

PODOL

lábápoló s lábizzadás elleni krém valóságos áldás

Hatása bámulatos, kezelése egyszerű. Az egyetlen lábápoló, mely mindenféle lábbántalmat azonnal és tökéletesen megszüntet. Csodás hatását ezer köszönőlevél igazolja, mert nincs az a lábtájás, legyen az izzadással járó, vagy égető érzés, pöföftés, lábak dagadása, hogy az egy kúra betartása után meg ne szűnjön. Hatásának titka, egyúttal óriási előnye zsíros tartalma, melynél fogva hatása állandó, nem igényel mindennapos kezelést. Kenje be csak egyszer lábát Csanda-féle Podolla s lábizzadása azonnal megszünt, lába visszanyeri rendes puhaságát, üde, friss lesz, járhat, dolgozhat, sportolhat vele, nem éri, hogy cipő van a lábán, tyukszemképződésnek elejét veszi, megvédi a megtagyástól és a dagadástól. Ne kísérletezzen különféle szerekkel, a Podol minden lábbántalmat biztosan megszüntet. Egy doboz ára 35— lej, utasítás mellékelve. — Kapható minden gyógyszerárban, drogueriában. Készíti Csanda Gyógyszertár, Oradea. Postai szétküldés, 3 doboz rendelésnél bérmentve. — Utánzatoktól óvakodjunk

Magyar - Színház

Szombat, május 28-án este fél 11 órakor

Nagy Endre

egész estét betöltő egyetlen konferansz estje. Kolozsvár egy estén kapja, amin Budapest egy éven át mulatott.

Jegyek: a Magyar Színház pénztáránál.

Hölgyeim kalap-
ajándonságok

MOSKOVITS-salonba

Prima tűzifát

legutányosabban házhoz szállít FISCHER
fatelepe, Cluj, Piata Gării No 2.
Telefon 1300

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelígelés leirelet csak ugy továbbitunk ha portobélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Bejáró könyvelést vállalkozók. Megkereséseket „Con-tabil autorizat” jelígelére a kiadóba kérek.

Középiskolát végzett, jó-megjelenésű, román, magyar, német nyelvet beszélő fiatalember, bármilyen irodai, pénztárnoki, vagy más hasonló állást vállal. Szükség esetén kaucióval és rendelkezik. — Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelígelére a kiadóba kér.

Fiatalférfi szíves, öt évi gyakorlattal, állást keres. Cim: Deutsch, Gherla.

Jokarban levő súlyosztó Singer varrógép eladó. — Megtekinthető Brassai-u. 3. (Strada Baron L. Pop) 11 számú ajtó.

Eladó elegáns uriszoba berendezés, antik vitrin, csillár. Megtekinthető este 7-8 között. Cim a kiadóban. 2707

שי"ם וולגא משניות
מנינים ושאר פוסקים
תנ"ך שו"ת פרי מוסר
השכלה אונד פער-
שיעדענע ווערטשאַלעך
ספרים ווערדען צו
ועדד מאַססיגע פרייען
אויספערקויפט אין דער
Jüdischen Buchhandlung
SAFRUTH
Cluj, P. M. Viteazul
No. 39.

Keresek modern vagy antik butort, lőszómatracot, szőnyeget megvételre. — Ajánlatok „Uj háztartás” jelígelére küldendők.

Képviselőket

keres a külföldön is magánbank (a cseh-szlovák osztálysors-játék fiókja). Üzlet-ágak: összes bank-üzletek. Leveleket „Nagy kereset” címen a Faktor” hirdetési iroda közve-tit Bratislava, Du-najeska 20.

Jó koser koszt rendes zsidó háznál kapható. Cim a kiadóban, 2714

Különbejárati butorozott szoba kiadó. Érdeklődni: Benjamin, Dohány-u. 23.

Elzűstöt a legmagasabb napi aron vásárola
Tacâmul
ezűstáru és evőeszköz-gyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Butor

legoicsóbban besze-rezhető, hitelképe-seknek részlet ked-vezmény.
Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

A harisnya

(ára csak a Sipos)
cégnél szállt le.

Cluj, C. Reg. Ferd 8.

20%

árleszállítás mellett fest, tisztít, mos a
„CRISTAL”
gőzmosó-, vegytisztító- és kelme-festő-gyár. CLUJ
Telefon 500.

Az ország nagyobb városaiban képviselve
Fiókiüzletek: Calea Regele Ferdinand 132.
Piata Mihaiu Viteazul 4.
Str. N. Jorga 2.
Str. Regina Maria 9.
Calea Motilor 49.

Tavaszi ujdonságok

megérkeztek
NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza,
Piata Unirii 14.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkéi 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyardon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Áruraktárai a vasut mellett.

Szováta fürdőn a mult évben megnyit s kitűnően bevált **uri panzio** a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyílik.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné,** főrabbiné, Dicsőszentmárton

Traktorképviselet

Világhírű Rumely Oil Pull Traktorok vezérképviselete a romániai ü. let lebonyolítja: ára oly, anyagi **képviseelőket keres,** kik meg-lag és erkölcs leg kifogástalan felelő jó összeköttetésekkel és agi itással ezen legelső helyen álló traktorok terjesztését kiterjedt mérvben garantálják. — írásbeli ajánlatokat kér ezen traktorok vezérképviselete:

Mezőgazdasági és Ipari Gépkereskedelmi Részvénytársaság
Budapest, V., Balaton-utca 12.

Zongora - occasió!

Előnyös nagybani kötésem folytán az összes világmárkás zongorákat engros árban árusítom, Kétféle új pianók 26000 lejért. Uj keresztúros rövid zongorák már 45000 lejért kaphatók
STERNBERG zongoranagyáruháza, ORADEA,
Bulev. Reg. Ferd. 14. — Fiókiüzlet: BUDAPEST

FRIEDMANN szerencsége kolosszális!

Huszmillió Lejt nyerhet

esetleg egyetlen sorsjeggyel. Nyeremények: 500.000 silling, 250.000 silling, 100.000 silling stb. készpénzben, minden levonás nélkül.

A világ legelőnyösebb sorsjátéka!

100.000 sorsjegy, 50.000 nyeremény. Minden második sorsjegy nyer. Huzás (I. oszt. 1927 jun. 21 és 23.)
Sorsjegyárak osztályonként:
1/8 S. 4— S. 8— S. 16— S. 32—
Lej 110 L. 220 L. 440 L. 880

Rendelése kézhezvétele után elküldjük az eredeti sorsjegyet a hivatalos játéktervezettel együtt. Fizetendő a sorsjegy átvétele után. Rendelések zárt borítékban a következő címre intézendők:

Ludwig Friedmann, Wien, I. Salzries 12/14.

Az V. osztály 100.000 Schillinges (2 1/2 mill. lei) főnyereményét az általunk eladott 54.524 számú sorsjegy nyerte meg

Szerkesztőség, kiadó hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baro L. Pop (Brassai-utca) 1

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-
Egyes szám ára pályá-
ndvaron és vidéken
Bukarestben is

1927 május 25

Üre

Május 16-ika óta ron a csákányok. Az tünök egyáltalában láz, amely néhány mégis elég serényen sában, egyik napról sem azért szakadt már tulságosan el v pán annyi történt, dett a kisajátítási b mint a kolozsvári k megtiltotta az építke-zések folytatását a amelyek az agrártör-ján kisajátítás alá k

Pedig nincsen Legalább is a koloz-kamara, amely go építkezésről szóló ös-rendeleteket, alapos alapján megállapito-nak az építkezések nem állja meg a he-ségesítéséről szóló tö- valamint Kolozsvár-rendelete, egyformá-hogyha a tervbevet-ségügyi, vagy tüzet-alá nem esik, ugy t-az építkezési engedé-

Ez alól a kötelez-a városi tanácsot a grafusa, amely tudv-a városi telkeket, a-éven belül nem épít-Hiszen az építkezé-svény, amely 1920 á-vénybe, hatályon kí-törvényes rendelkez-paragrafusaival elle-agrártörvény 14.-ik

Ez a kérdés szö-van ennek az érem-ész logikájának meg-ból még kevésbé va-nak. Évek óta egy-után léptetik életb-viszonyaink mellett-gal tudja megoldani A kormány minden-még többet ígér, valahogy fellendítse-natkozásában jól-ro-mális állapot, a lak-tartunk, mintha es-háborúnak.

És mi történik néhány telektulajd-ból nem tulságos s-rizikóval járó váll-akarnak huzni üre-tanács ahelyett, ho-alképzhető mater-nyujtanak ezeknek-építkezéseknek, egy-sek megkezdését, v-kezesek folytatását-szempontról már-alapján, amely ez-sajátítását írja elő.

Kisajátítani azé-másoknak — az ag-köztestviselőknék-ládi házat épitsene-megtörténne, tudn-síteni az agrártörv-amikor a jelzalogk